

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BLAJ - JUD. TARNAVA MICĂ:

INSERATE:
Un șir garmond: 6 Lei. La
publicării repetate după
:: :: învoială :: ::

Unitatea

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei
Numărul 4 Lei.

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

A. G. R. U.

Putru slove cari vor trebui să stea la loc de frunte în alfabetul sufletesc al fiecărui Român unit cu Roma. „Asociațiunea Generală a Românilor Uniți”, pe care o designează ele potrivit ritmului telegrafic al vremii, trebuie să se alăture ca un nou articol la crezul luptelor și biruințelor noastre religioase. Căci AGRU nu este o creațiune artificială, fără sânge și fără vlagă, nici steag fluturat de mărunte interese trecătoare. Glasul vremii a scos-o din vuetul vieții de astăzi, ca pe o neînduplecată poruncă a zilei.

Veacul nostru, anume, se înfățișează ca o uriașă mișcare de masă. Batalioanele imense ale celor fără nume s'au ridicat din pulbere și au dat iureș în câmpiile sorite ale vieții, rezervate până acum vânătorilor de plăcere a câtorva aleși. Invasia cutropitoare a pătruns și în sacralul templu al științelor și artelor, impunând și aici, de bine ori de rău, dorințele și gusturile multimilor flămânde. Vremile de atotputernică stăpânire a câtorva potentăți peste viața și moartea milioanele fără glas, au trecut pentru totdeauna.

Nu le plângem. Noua înfățișare a lumii, cu toate scăderile inevitabile începuturilor ca și în tregei străduinți omenești, sporește în măsură nebănuită conținutul propriu uman al vieții de pe pământ. Și ne bucurăm că ea este, în ultima analiză, roada gândurilor evanghelice, cari au frământat, încet dar irezistibil, istoria omenirii.

În aceeași vreme, însă, ne dăm seama și de prăpădul pe care îl poate aduce această năpraznică revărsare de ape; înțelegem absoluta nevoie de îndrumare cuminte a energiilor deslănțuite. Trebuie o mână tare, care să croiască alvii utile pentru haotica pornire a puterilor proaspete.

Bisericele au în primul loc această misiune. Una din ele a și înțeles-o, deplin și cu efect: biserica Romei. Infinita multime și varietate de asociațiuni și organizațiuni religioase, sociale, culturale, politice, în parohii și eparhii, naționale și internaționale, răsărite la un gest al Sfântului Părinte, sunt tot atâtea artere cari canalizează râurile vieții moderne spre marea idealelor creștine, după planul unitar, armonios, dinamic al „acțiunii catolice”.

Această poruncă a vremii a decretat, în zile de grea cumpănă, înființarea A. G. R. U. Acelorași inexorabile nevoi de-a adânci viața religioasă, de-a apăra și mări biserica prin contribuția activă și ordonată a tuturor conștiințelor unite, a mirenilor tuturor, răspunde programul ei.

Binecuvântarea părintească pe care au dat-o arhieriei noastre, în conferința din 30 August, anteproiectului de statute al acestui AGRU plin de nădejdi — este cheazășie, că și Dumnezeu îl va binecuvânta.

Pentru începerea acțiunii de organizare, dl Dr. Valer Pop a și convocat la Cluj, pe 7 Octomvrie, pe membrii comitetului delegat de congresul general din primăvară. — Cu Dumnezeu înainte!

Spre mai frumos

— Biserici vechi și noue — Noul orientări pentru clădirea bisericilor — Podoaba casei Domnului —

de prof. AUGUSTIN POPA

Inchinând lui Dumnezeu acea minune de frumuseță fără seamăn, care a fost templul din Ierusalim, împăratul Solomon s'a cutremurat de sfântă umilință și, strivit de Strălucirea infinită, a strigat: „De vremece cerul și cerul cerurilor nu sunt destul ție, în ce chip casa aceasta, care o am zidit numelui tău?” (3 Rg. 8, 27).

Acest strigăt este lozinca credinții în toate timpurile. Acelaș cucernic avânt spre Frumuseța infinită a vrăjit pe umezeala catacombelor podoabe nepieritoare și a împrăștiat pe scoarța pământului nesfârșita minunăție de turnuri și cupole, prin cari pietatea veacurilor a încercat să ne încopie cu cerul.

Și, la rândul lor, aceste poieme tăiate în marmoră, în cari a împietrit pe veci evlavie și jertfă de secole, cântând fără încetare în solemnă tăcere măririle Domnului, implinesc cel mai desăvârșit apostolat între obidiții fii ai oamenilor. Stropul de eternă frumuseță înmărmurită în ele fascinează pe buni și răi, înalță cu tainică putere spre zările veșniciei privirile cufundate în noroi.

Robi împilați fără măsură, străbunii noștri au simțit și ei fiorii acestui avânt sacru, creator de frumuseță. Bisericețele lor cioplite cu măiestrie, clădite cu un perfect simț al proporțiilor, în forme variate și originale, așezate pe înălțimi ca să stăpânească și ocrotească sbuciumul întregului sat, sunt demne de admirație.

Păcat, că dintele vremii le-a măcinat aproape fără urmă și de două ori păcat, că în locul lor nu am știut înalța altele la fel de frumoase! Lăcomia cu care am voit să sorbim dintr'odată toată lumina civilizației până de curând oprite, ne-a fost fatală în această privință. Vechile biserici nu se mai potriveau în structura tehnicii moderne. Dar n'am avut răbdare să desvoltăm pe încetul și să trecem în nouile clădiri de cărămidă originalitatea artistică a celor vechi. Am luat calea mai rapidă și mai ușoară a imitației. Am copiat ceea ce am văzut la conlocuitorii superiori în civilizație. Uitând că pentru ritul și sărăcia noastră nu se potrivește trăsătura monumentală a catedralelor latine, am presărat văile Ardealului cu acelaș tip monoton de prismă săsească în dimensiuni diferite, cu turn adese disproporționat, care dacă nu reușește să fie monumental, devine caraghios. În plus, din conziderațiuni de practicitate pastorală, am renunțat adesea și la frumuseța așezării la loc ridicat. Este ușor de

înțeles, că un ochiu deprins cu proporțiile și potrivirea artistică, cum este al păr. Korolevskij (în „L'Uniatisme”) a rămas isbit neplăcut de această arogantă invazie apuseană, lipsită de gust.

Ce să mai vorbim de podoaba bisericilor? Aici lipsa de gust și incuria iau adese proporții revoltătoare. În locul vechilor picturi, naive uneori dar nu lipsite de frumuseță, cari acoperiau zidurile bisericii, au apărut icoanele dela Nicula, ori cel mult iconostase de valoare dubie, cununi strigătoare, statuete proaste, strane și bănci oribile ș. a. Cât lasă de dorit chiar cea elementară cerință, care se chiamă curățenia! Și se pot număra pe degete bisericile încunjurate de un mic parc, în cari să întri printre straturi de flori. Și totuși, așa ar fi frumos!

În halul acesta nu mai putem rămânea. Dacă vitregia trecutului ne desleagă de vina de-a nu fi îndrumat cu mai multă pricepere râvna clăditoare de biserici a credincioșilor noștri, pe viitor nu am mai putea avea nici o scuză.

Iată ce cred că s'ar putea face fără prea mare greutate. În legătură cu ministerul cultelor și artelor, s'ar putea face pentru cancelariile noastre episcopoești planuri de biserici-model, în stil orientalo-romănesc, de forme și dimensiuni diferite. Parohiile cari clădesc biserici ar fi foarte vesele să capete gata, gratuit aceste planuri, lucrate în toate amănuntele. Ar crușa și cheltueli considerabile, ar fi ferite și de multele apucături întrebunțate de antreprenori spre a stoarce bani după începerea clădirii, pe titlul unor îmbunătățiri ori lucruri intenționat neprevăzute în plan. — Că în felul acesta s'ar ajunge la un tip de biserică uniform, nu-i primejdie. Se vor face mai multe modele. Iar de altă parte, biserica-tip ce se clădește acum, e mai variată? În plus, nu e estetică.

Ceeace trebuie făcut însă neapărat, și până la înfăptuirea acestei dorinți, este: să nu se mai aprobe nici un plan de biserică, până nu va fi examinat de pricepători sub raportul artistic. Dacă nu i-am avea la îndemână, să întrăm în legătură cu ministerul artelor, iar pe viitor să ni-i câștigăm. Ne trebuie și din alt motiv. Avem destule mizerii la clădirile de biserici, din pricina că nu avem puțința de-a examina și controla nici măcar din punct de vedere tehnic planurile și devizele. Să fie aceasta o mizerie incurabilă?

Și să facem ceva mai efectiv decât sfatu-

rile din pastorală pentru împodobirea și înfrumusețarea bisericilor. Accentuarea punctului de vedere estetic pe toată linia în viața de seminar, pildă bună în catedrală, apoi un control priceput și sfaturi concrete date la fața locului de un viitor inspector bisericesc trecut prin școala de istoria artelor, vor putea îndrepta în mare măsură situația puțin edificatoare de astăzi.

Dumnezeu, care sfințește pe ceice iubesc podoaba casei sale, va binecuvânta, fără îndoială, tot pasul ce-l vom face în această direcție spre mărirea Lui. Nici conducătorii țării, cărora le zace la inimă nobilitarea sufletească a neamului nostru prin sporirea simțului pentru frumos, ca și înflorirea începuturilor de artă românească, nu vor putea rămâne surzi la cererile ce le vom adresa în acest scop.

Ce minunat ar fi, ca noua fază istorică în care am intrat la 1918 să aducă noi orientări, mai românești, și la clădirea bisericilor.

Un comunicat „liniștitor“. De câteori se alarmează opinia publică pentru vreo neregulă, tâlhărie, situație păcătoasă, rețeta națională stă gata: comisiune, anchetă, comunicat, liniște generală.

Așa s'a făcut, mai nou, și cu *biserica încoronării*. Lumea s'a tulburat pentru halul desonorant în care se găsește acest monument național. Ei bine, s'a trimis o comisiune, compusă din ingineri, să ancheteze. În 20 Septembrie comisiunea a văzut cu ochii proprii și a dat un comunicat. A constatat, că „nu-i nimic alarmant: fundațiile sunt sănătoase; deteriorările evidente, (crăpături vizibile) se atribuiesc parte cauzei clădirii în timp prea scurt... Au mai contribuit și lipsa igghiaburilor de scurgerea apei de pe coperișe, care iarna înghețând a deteriorat soclul zidirei; apoi lipsa canalizației. Tot așa faptul, că edificiile au stat 4 ani fără a fi îngrijite de cineva...“

Pe scurt: totul foarte bine; păcat numai că biserica se strică; dar asta nu din vina ei, ci fiindcă a fost rău clădită și prost îngrijită! — Cât de mult ne lipsește Caragiale!

Un gând implinit

În Blaj s'a deschis un „ospiciu pentru preoți“ și un „azil pentru preoții deficienți“.

Stând în slujba lumii de dincolo, preoțimea noastră a trebuit să-și câștige totdeauna pâinea de toate zilele cu multe greutate. Fiii veacului acestuia au trecut vertiginos pe lângă ea în carul confortului, lăsându-o și pe mai departe în vechiul sbucium și vechea sărăcie. De aceea este mare bucurie, de câte ori se poate constata o nouă înlesnire, o nouă ușurare făcută eternei lor... modestii materiale, o nouă așezare alinătoare de suferințe.

Preoțimea Arhidiecezei noastre are acum un astfel de prilej a-se bucura. Cel mai nou cercular arhidiecezan vestește înfăptuirea unei frumoase hotărâri luate în sinodul din 1921.

S'a deschis, cu 5 camere sănătoase, la stradă, bine mobilate, în edificiul seminarului teologic din Blaj, un *ospiciu pentru preoții* cari de atâtea ori au afaceri la centru. Preoții noștri vor fi scutiți, deci, pe viitor, de mizeriile hotelurilor și restaurantelor, vor găsi adăpost convenabil într-o casă unde haina lor se potrivește neasemănat mai bine decât în murdăria de multe feluri a hotelurilor-crișme. În plus, ceea ce nu-i fără importanță, plata ce li-se va lua este sub minimală: 30 de lei la zi pentru cameră, luminat și serviciu; 60 de lei pentru vîptul zilei, dacă doresc să-l aibă de la masa seminarului.

Și mai mare bucurie va produce, de sigur, ceea ce altă veste adusă în acelaș cercular: *deschiderea azilului pentru preoții deficienți*. Mila pentru suferințele și mizeriile lor a creat, din jertfa tuturor, acest locaș de cinstită și liniștită odihnă a bătrânețelor părăsite, de reculegere sufletească și pregătire pentru ceasul cel mare. În 25 Octombrie c. se vor primi cei dintâi locuitori vremelnici ai acestei binecuvântate case. Deocamdată numai doi preoți arhidiecezani, deficienți, văduvi. Vor avea aici toată îngrijirea, plătind abia jumătate din pensia ce o primesc din fondul arhidiecezan, ceea ce altă jumătate rămându-le liberă.

Să sperăm că în viitorul apropiat această atât de necesară instituțiune va avea puțința să primească nu numai doi, ci pe toți preoții, cari tocindu-și puterea în via Domnului, au nevoie de îngrijirea ei.

Pe marginea unui exposu. Dl. C. Kirilescu, secretarul general al ministerului instrucțiunii, a făcut reprezentanților presei o amplă expunere a lucrărilor de punere în aplicare a noii legi a învățământului secundar.

Hotărât, d. Kirilescu este un erou. Întâi, fiindcă nu s'a pierdut pe veci în haosul îngrozitor al celui mai învălmășit dintre nu prea ordonatele noastre ministere. Apoi fiindcă are remarcabilul curaj de-a vorbi lumii, după regnicolarul scandal produs de amânarea telegrafică a deschiderii școlilor, despre „lucrările“ totdeauna surprinzătoare ale laboratorului, în care d. Dr. Angheliescu încearcă pe spinarea țării cele mai exasperante operațiuni.

Asistentul dlui ministru-operator ne a asigurat, că „în tot cursul lunii Septembrie principala preocupare a ministerului instrucțiunii a fost aplicarea noii legi... Greutatea aplicării a provenit din faptul, că legea aceasta aduce o situație cu totul nouă. E o reformă radicală... Necesita o serie de măsuri de tranziție. Alcătuirea programelor de învățământ este o lucrare foarte laborioasă...“ Totuși, după sforțările multor comisiuni generale, permanente, extraordinare, de specialiști etc. s'a putut elabora programa definitivă pentru cl. I. II. și o programă de tranziție pe anul acesta pentru cl. III—VII.

Foarte recunoscători pentru aceste revelațiuni, nu mai stăruim asupra atâtor întrebări chinuitoare: de ce a trebuit să fie legea așa radicală, de ce trebuie aplicată deodată pe toată linia și nu progresiv cum se face în toată lumea, de ce nu s'au făcut din vreme lucrările de aplicare etc. Asta nu ne privește. Treaba parlamentului. De ce dă legi, cari surprind și pe d. Kirilescu prin complicațiile ce provoacă?!

Ceea ce ne interesează pe noi în deosebi este altceva. La 16 Octombrie va fi din nou convocată consiliul general, pentru a discuta

Foia „Unirii“

Demagogie cu singhelie

Film imaginar, ce-și are totuși tâlcul său real de Dumitru Neda.

III

Cine poate oase roade. Și: interesul poartă fesul.

Codău, — se poate altfel? — e radios de fericire. Partea primă a visului: să se vadă cu pleioru'n scară, și-o vedea cu ochii. Viața are mai multe punți de-a măgarilor, nu numai theoremă lui Pythagora. Despre asta Trică s'a covenins chiar și cu prilejul examenului din urmă. „Bate din gură!“ și — nu te teme. Treci cu „puntea“. El trecuse oblu'n Delurenii. Ce minune ar fi acum s'o învârtă și s'o dregă de așa ca să rămână singur stăpân al situației? (Silueta lui Negrea îi părea un fel de atra cura ce-i încrucișa toate combinațiile). Două săbii într'o teacă, doi Domni în țară săracă, nu-i nici vorbă să încapă. Iar Delurenii tratați după rețeta pastorală a lui Negrea (parohul pentru parohieni), nici pentru un singur „Domn“ nu făceau o țară bogată, dar mi-te pentru doi! Evident, ceva trebuia schimbat. Interesele noului venit (ca preot) pretindeau aceasta. Și ce ar fi să fie cu neputință când e vorba de interesele lui Codău?

Fortes fortuna adjuvat! i-a zis zâmbind,

după examen, unul dintre profesori, tâlcuindu-i ce va să zică asta (Trică și-a uitat de mult puțința latinească ce prinsese cândva). În mintea lui înțelesul practic (el are simț numai pentru ceea ce-i practic) al acestor trei cuvinte s'a cristalizat așa: Dă din mâini și dă din coate și las' de nu vei răsbate! Mai ales dacă ai grija sănu cam „dai“ cu mâinile goale — cu darea se trece marea — (coatele pot fi și goale, pentru ghionturi) și dacă te pricepi încătrău și-se plătește să „dai din mâini“. Când un frate drept răspuns, i-a fredonat încetișor aria: Dai n'ai, dai n'ai... Trică a ripostat imediat: N'ai dacă dai cui n'ai ce serviciu să-i iai.

* * *

La o săptămână după „introducerea“ lui Codău, zarvă mare la Primărie: se vând la licitație prunele de pe câteva hectare din hotarul satului. Lume multă; licitanți destui. „Odată, de două ori... și nime nu dă mai mult ca popa nost?“ (ba a dracului! șoptesc câțiva mai pe de lături), întreabă președintele. „Odată de două—și—de trei ori“.

Prunele le-a luat Trică. Și bine a făcut că le-a luat. S'a văzut la fiertul rachiului c'au dat cu mult mai multă țuică decât socotise el, pe hârtie. „Îți vine un om la casă, îți vine altul; mai cu treabă, mai fără treabă, cum e românul, și nu-l poți lăsa să plece cu gura goală. Nu știi de cine, când și la ce ai lipsă“. Așa spunea el altora. În sine sa se întregea: „Pe lângă câte-un pământ alunecă mai ușor și câte-un cuvântel. Cunosc eu lumea tare bine

Lumea dela sate. Unu-i Trică și nu-s doi!“

Om practic, precum vedeți, și ce mai vrei? Ce plătește toată știința cărților, toată teoria fără practica vieții? Theoria sine praxi, quasi rota sine axi... Gândiți că n'ar fi așa? Vă înșelați!

Urmările au dovedit că dorul lui Trică n'a fost numai dor. Creștinii, vorba lui: mai cu treabă, mai fără treabă, își făceau cale pe vale, până la el. Vorba celuia: Pela casa ce mi-e drag, nu știu cale cum să-mi fac.

Și chiar dacă vre-unul, cu toate acestea, îi ocolea casa, „Domnu Trică“ (nu le venea oamenilor, cum spuneau ei, să-i zică Părintele, ca lui Negrea), găsia chip și modru să-l atragă.

Așa, într'o zi, Ionu Floarii trecea pe drum c'o scrisoare 'n mână. Codău îl vede, — pe cine nu vede el din locul lui de pândă, de după fereastră? — și-l strigă, la o vorbă.

Onul, de voie de nevoie, îi face voia.

— Ce năcaz loane? Vre-o lăcrămație, nu-i așa? Și către cine? — Poștește și te-așază!

Românul își spovedește aleanul: Cu „leforma“ agrară s'a cârpit bine toată lumea. Numai el a rămas cu buzele umflate, cum s'ar zice, de batjocură altora. S'a rugat deci de părintele Vasile să-i facă o rugare către domni, să nu-l lase legea pe dinafară tocmai pe el, om sărac și fost voluntar, jurat în Italia, de popa Lucaciu. Și arată hârtia.

Codău o despătură, se înhoalbă la ea, se acrește la față cetindu-o, clatină nedumerit din cap și-i scapă un hm! de indignare și dispreț.

programa analitică definitivă a claselor III—VII. Pentru această constătuire avem o dorință care, în interesul țării, trebuie respectată. *Să se lase câte 2 ore de religie pentru toate clasele liceului.* Aranjamentul de acum, cu 1 oră în cursul superior, este numai provizoriu. Și nu se poate închipui ca d. Dr. Anghelescu, care a declarat în atâtea rânduri că vrea să facă din școale pepiniere de educație morală, să alunge tocmai singura putere care poate da moralitate: religia.

Corul nostru episcopesc și-a făcut și își va face datoria de-a lumina și a stăruii pe lângă cei chemați, cu vârf și îndesat. Dacă și chiriarhii bisericii ortodoxe vor înțelege, cât mai e vreme, această datorie, conferința din 16 Octombrie nu va putea da altă rezoluție, decât aceea pe care o cerem de atâtea vreme nu numai noi, ci țara întreagă.

In contra pornografiei. Lupta împotriva scrierilor imorale este una din cele mai grele și mai arzătoare datorii a zilelor noastre. Otrava plumbului tipărit este cea mai teribil agent distrugător al vieții și moralității. De aceea nu numai biserica are datoria de-a lua lupta cu acest pericol grozav. Familia și societatea sunt deopotrivă interesate. Statele, cari își înțeleg menirea au și luat de mult severe măsuri pentru îngrădirea, parțială măcar, a răului, care nu poate fi înădușit deplin. Însăși „Societatea Națiunilor“ a studiat problema, cerând să solidarizeze statele lumii în această luptă, propunându-le anumite măsuri de îngrădire generală. O serie de convențiuni s'au și semnat.

Trebue să încreștăm cu bucurie că, în sfârșit — mai bine târziu decât nici odată! — chestiunea s'a pus și la obșteul destinului noastre. La cererea Patriarhiei din București, de-a înscrise în viitorul cod penal sancțiuni eficiente împotriva scrierilor și filmurilor imorale sau pornografice, Consiliul Legislativ a răspuns între altele:

„Consiliul ținând cont de întreaga această mișcare a înscris în noul cod suficiente sancțiuni și pentru toate formele de manifestare ale obscenității. Mai mult, s'a făcut din acest delict

un delict cu caracter internațional în sensul că va putea fi pedepsit la noi în țară, chiar când faptul se va fi petrecut în străinătate, dacă infractorul va fi prins în țara noastră și nu va fi fost pedepsit în străinătate, independent de naționalitatea sa“.

Să sperăm că răbdarea nu ne va fi pusă la prea lungă probă, nici nădejile înșelate!

Știri mărunte

Pentru restanțierii. *Intrând în ultimul cvartal al anului, rugăm pe toți cititorii foii noastre, în restanță cu abonamentul, să binevoiască a ne trimite fără amânare sumele datorite, crușându-ne astfel mizeriile provocărilor personale. Luptăm și așa cu destule greutate!*

Personale. P. Ven. Ordinariat arhiepiscopesc a numit pe pâr. *Aurel Muntean*, adm. parohial la Hopârta.

P. Ven. ordinariat de Gherla a numit pe pâr. *Gavril Rebrean* paroh la Șomcutul mic.

O aniversară. Duminica viitoare, în 15 Octombrie, se împlinesc 150 ani dela așezarea pietrii fundamentale a bisericii noastre românești din suburbia de peste Cămin a Sibiului. Actul acesta de o covârșitoare importanță pentru viața românească din acele părți îl săvârșise episcopul Grigorie Maior, care numai cu mari greutate a ajuns să obțină permisia de a putea clădi pe teritoriul Sibiului o biserică pe seama românilor. Și este interesant că permisia i-s'a dat numai cu restricția de a nu se pune clopote în turnul bisericii, spre a nu tulbura conștiința stăpânirii perpetue a domnilor sași din cetatea lui Hermann. Azi clopotele românești pot să sune în voie, și Duminica viitoare ele vor chema la o frumoasă serbare jubilară pe toți cari știu să aprecieze importanța actului dela 15 Octombrie 1778.

Dela congresul Sașilor. In 2 Sept. s'a ținut la Sibiu un mare congres politic al concetățenilor sași. S'au spus vorbe tari și s'au luat hotărâri de-o excepțională gravitate, cari

trec mult peste cunoscuta măsură a tonului cumpănit de altă dată. Constatând, că prin felul cum s'au regulat până acum drepturile lor politice și naționale »se aduc grave prejudicii statului, iar poporul nostru e ținut mereu într'o stare de nesiguranță de drept și de sustragere de drepturi pe care nu o mai putem și nu mai voim a o suporta«, ei pretind o dreaptă subvenționare a școalelor, autonomia bisericii, întrebuințarea limbii săsești în administrație și justiție, »desființarea impozitelor speciale pentru minorități« (?) etc. amenințând că la caz de lipsă vor apela la foruri internaționale. — La această înverșunare duce politica mioapă, de bătăături, a guvernelor noastre!

Import de porumb. Recolta de porumb compromisă din pricina secetei ne amenință serios cu foamete. Pentru a preveni acest flagel, a început importul de porumb din America de sud. Guvernul a șters orice vamă de pe acest import, așa că prețul porumbului promite să scadă simțitor. O măsură să mai impune încă: să nu se aducă decât porumb bun, nesticat. Gazetele spun, anume, că în această privință s'ar putea face multe obiecțiuni.

Locale. Duminica viitoare, a săptămânii a 4-a după »Înălțarea sfintei Cruci«, va predica în catedrală Cl. Dr. *Augustin Popa*, profesor al Academiei de teologie.

— Ieri după masă și-a încheiat lucrările comisiunea *examenelor de bacalaureat*, de sub prezidenția dlui prof. universitar Dr. Alexandru Borza. Din 146 candidați înscriși la examen, absolvenți ai liceelor noastre de băieți și fete, precum și ai liceului »Timotei Cipariu« din Dumbrăveni, au fost admiși la oral 95, restul nesatisfăcând la proba în scris. La oral au trecut în total 68. În procente, au reușit cu totul 46,570/0.

† **Pâr. Ioan Suciu**, paroh în Galați (ep. Lugoj), a adormit în Domnul la 8 Septembrie c. în anul 90 al vieții și 63 al preoției sale cinstite. — Odihnească în pace!

† **Pâr. Ioan Bunea**, parohul nostru din Vad, frate al mult regretatului Dr. Augustin Bunea, s'a stins la 30 Septembrie 1928, în anul 66 al vieții și 38 al preoției sale cinstite. — Fie-i partea cu dreptii!

„Apoi așa se scrie la domnie? Nici cap, nici coadă, numai niște vorbe negre răschițate pe-o coală albă. Sărăcia s'o mănecă treabă ca asta, când e vorba s'ajuti un om năcăjit! Nici tu caligrafie, nici tu ortografie (Ion se miră ce-or fi alea?), nici paragraf de lege, — parc'ar întinde la palavre cu baba Trola din marginea satului. Vai, vai și iarăși vai de bietul sătean săracu! — Norocu dtale că dăduși pela mine, că nu te las eu neajutat. Mai stăi numai o leacă dragă, să mă uit în cartea de legi, și-ți fac eu îndată lăcrămașia cum se cade“.

Ion îi dus pe gânduri. Așa om să fie Părintele Vasile?...

După multă socoteală prin odaia de alături, iată-l că vine c'o cărțuie încinsă într'o eșarpă tricoloră. Era „Indrumătorul Cetățeanului“, o colecție de formulare pentru lipsele cancelariilor notariale și a primăriilor. „Nu-i mare lucru, ar trebui s'o aibă și Sfinția Sa, nu să adune la cărți cu carul, mai toate într'alte limbi“ îi dă Codău înainte. „Și până gat eu cu scrisul, DTta mai gustă din beuturica asta ce-o aduseiu, să-ți mai uiți cele griji și năcazuri“. Peste câteva zile vuia tot satul că Trică-i mai „maistor“ de scrisori ca pâr. Vasile. Cătănițele de odinioară jubila. Mai zică bărbații, dacă pot, că ele au fost proaste în vremea războiului, când se duceau pela Trică cu trebile lor...

Cătu-i pentru cazanii, Trică-i mai iscusit și mai meșter ca șapte popi bătrâni (așa povestiau muierile). „Dovada“ o dăduse în ab-

sența lui Negrea, chemat la niște misiuni populare, în calitate de predicator. Rămas la largul lui, fără să se jeneze de eventuala critică a vre-unui priceput, Codău, în noua ipostază de orator, și-a pus la contribuție toată „știința“. Decebal, Anibal, Mihaiu Viteazul, Iancu, Hajdudorogh și fel de fel de vorbe domnești, comentate de gesturi teatrale, într'un galimatias tras pe lung, au buimăcit deabinele pe bieții credincioși obicinuiți cu cuvântări simple, în graiul și la înțelesul lor. Crâncicul nu s'a putut răbda să nu întrebe pe Negrea îndatăce acesta s'a reîntors dela misiuni: Ce jigodie să fi fost oare aia de i-o zis Trică, par'că: hăptînsoare? Și mai află-se pe undeva și acuma așa spurcăciuni? (Ichtyosaurus). Da Alisandru cel mare, Machidonul, să fi călărit, el aievea pe Duchipal? C'aia ar fi fost o mare mirozenie. — Ca diatriba lui Trică, se cugeta Negrea, lămurindu-și țârcovnicul. „Unde nu-i cap, vai de picioare!“ (altă reflexie amaiă ce se îmbie tot atunci, aceluiași).

Intre muierușcele mai ușurele de minte însă a făcut furoare. Nu priceuseră o boabă din toată orația, e drept, dar nici înfruntări nu auziseră, cum era adesea cazul cu pâr. Vasile, care avea cuvinte aspre pentru fala goală, pentru șezători, pentru credințele deșarte, pentru pierderea de copii (avorturi) și pentru multe de toate. Și pentru multe muierușce a nu ataca slăbiciuni de-a lor înseamnă a le menaja pe ele. Iar cine are de partea sa femeia, — tulit omne punctum. „Știu că n'o

să schimb eu lumea acuma“, da Trică să se înțeleagă, ici și colo. Ș'apoi vorba dulce mult aduce (știa el din experiență), deci: curtoazie și iar curtoazie, în dreapta și în stânga, în biserică și în contactul social. (Adevărul umblă cu capul spart și, sigur, cu buzunarele goale, fie el chiar și adevăr evanghelic. Mateiu, Marcu, Luca și Ioan, laolaltă cu Pavel și cu ceilalți, n'aduc nimic la culină. Pe când vorba dulce, chiar trecând ea pe lângă ei și adevărul lor..)

Și încă ceva: Bani. Banu-i ochiul dracului. Are putere de vrajă. Sus și jos. Cu un blid de miere multe muște poți să prinzi. Pe Trică credeți să-l învățați așa ceva? Ar fi să dați sfaturi crășmarului cum să facă socoteală bețivului și hârciogului cum să-și umfle sacii cu bunătățile ce-i pică'n cale. „Îți trebuie bani fătul meu? Da. — Cam cât? Atâta și atâta. — Bun. Te ajut bucuros, deși sar în sus și eu dup' un ban. Da' nu poți face bine altuia până nu-ți faci rău ție. Camătă nu-ți cer mai multă de cum aș căpăta dela bancă, (vorbă să fie!). Dar cred că dac' oi u avea lipsă vreodată de clacă (știe el câte clăci o să aibă!) ori de vre-o căraușie sau așaceva mi-i cunoaște și Dta când voiu bate la poarta Dtale“.

Domnu' Trică-i om bun; ajută pe sărac, auzi când ici, când colo. — (S'apuce el la banii bisericii, cât „bine“ ar putea să facă cu ei „săracilor“! Se înțelege că dup'aceiași metodă, nepricepută (?) de Negrea).

Cărți & Reviste

OTILIA CAZIMIR: *Din întunec.* Fapte și întâmplări adevărate. (Din carnetul unei doctorese). Editura „Cartea Românească”. București. 1928. Prețul 75 Lei.

Scrise vioi și într-o bună limbă românească, schițele acestea reoglindind cu meșteșug momente reale din viața satelor noastre, ridică pe autoarea lor între scriitoarele noastre cu nume. Sunt bucăți rupte dintr'un sufletăles de femeie, care ajutat de știința doftorească poate aduce atâta lumină „în întunericul” ce stăpânește încă viața țărănilor noștri.

DR. CONSTANTIN PAVEL: *Școlile din Beiuș (1828—1928).* Cu o privire asupra trecutului Românilor din Bihor. Beiuș 1928. Prețul 200 Lei.

Scoasă din prilejul jubileului centenar al școlilor noastre din Beiuș, monografia aceasta pune în adevărată lor lumină străduințele neobosite și munca deosebit de rodnică a celor ce — în frunte cu întemeietorul Samuil Vulcan, — au ridicat și susținut în timpuri nespuse de grele, la hotarul de vest al românismului, focarul de cultură națională, care a fost ctitoria acestui mare episcop al bisericii noastre și celelalte școli cari au urmat să-i facă tovarășie. Deși preocupată în chip principal de această parte cu caracter de monografie, lucrarea dlui Pavel pare să infățișeze, în temeiul de documente mult-puțin inedite, o iconă integrală a trecutului și vieții românești din Bihor, umplând prin aceasta o lacună adânc simțită. Și în adevăr opera epocală a marelui episcop Vulcan apare în acest cadru într'un relief cu totul aparte, dându-se oricui posibilitatea să aprecieze, la justa ei valoare, misiunea istorică împlinită timp de un veac cu rezultate atât de bogate, de școlile noastre dela Beiuș. Intregită cu multe ilustrații bine reușite și cu o serie de anexe documentare, opera profesorului Dr. C. Pavel este cea mai prețioasă contribuție la jubileul centenar al Beiușului.

DAMIAN STĂNOIU: *Călugări și ispite.* Scene din viața mănăstirilor. București (ed. „Cartea Românească”). 1928. Prețul 75 Lei.

Autorul, un bun cunoscător al vieții mănăstirești din vechiul regat, a strâns în acest volum bucăți atât de reușite, încât numele lui a trecut dintr'odată în șirul celor mai de seamă scriitori ai noii generații. „In căutarea unei parohii”, „Cum petrec călugării”, „Anichit păcătosul”, „S'a certat maica Natalia cu maica Vitalia”, dar mai ales „O anchetă”, scrise toate într-o limbă neaoș românească, infățișează diverse tipuri călugărești într-o formă atât de amuzantă și de vioae, măruntelile ghidușii mănăstirești, ca și scenele privind ispite mai grele sunt redade într-o lumină atât de simpatcă, încât buna primire ce s'a făcut acestei cărți o socotim a fi pe deplin meritată.

I. SIMIONESCU: *O țară din povești.* Vol. I. Dobrogea. Cu numeroase figuri în text. Editura „Cartea Românească”. București. 1928. Prețul 75 Lei.

Cunoscutul profesor de științe naturale dela universitatea din Iași ne dă în acest volum — primul din cele plănuite să infățișeze scumpa noastră „țară din povești” — o descriere din cele mai minunate asupra Dobrogei, despre care arată că „nu are seamă în Europa”. Marea putere de evocare a acestui scriitor, consacrat de mult din partea Academiei române, pentru care este o adevărată mândrie, prezintă deosebita aspecte ale vieții dobrogene atât de viu și de atrăgător, încât nu este o exagerare să spui că citind cartea dlui Simionescu te alegi cu mai mult decât dacă singur ai face o călătorie în părțile acelea. Solul, subsolul, flora, fauna, ca și „amalgamul de oameni” din Dobrogea răsar sub ochii cititorului în culori atât de vii, încât îți trebuie o adevărată sforțare să intrerupi această lectură nespuse de pasionantă, care te captivează și prin numeroasele figuri în text, alese și orânduite cu gust și pricepere. Oricine, dar mai cu seamă ceice n'au avut încă norocul să vadă Dobrogea, să nu pregete a-și cumpăra această carte de introducere în tainele părții de țară, care este „o fereastră pe unde se aerisește cuprinsul țării... și prietinia lumii depărtate ce ne scapă de dușmănia lăsată să se încuibie la hotare de jur împrejur”.

DR. GEORGE FIREZA: *Viața sfintei Varvara.* (Nr. 1 „Din viețile sfinților”). Lugoj. 1928. Prețul 12 Lei.

Cărticica aceasta, frumos ilustrată, deschide seria unei noi biblioteci, editate de harnica reuniune de misiuni a eparhiei Lugojului. Ni-se povestește în ea — poate chiar cu prea multe amănunte în ce privește cruzimea martiriului —, viața minunată a sf. Varvara, arătându-se rolul ce-l are azi în viața minerilor (la noi în

jurul Petroșenilor și a Băii-mari), cari o cinstesc drept patronă. La capet se dau și rugăciunile unei novene în cinstea sfintei.

IOSEPH SCHWEIGL S. I: *Die Hierarchien der getrennten Orthodoxie in Sowjet-russland.* Ihr gegenseitiges Verhältnis. „Orientalia Christiana” Nr. 46 (Iunie) 1928 Roma. 1928. Prețul 8 lit.

Lucrările deosebit de prețioase cari apar sub egida „Institutului pontificiu pentru studii orientale”, prezidat de Mgr. d'Herbigny, aduc prin acest studiu al păr. iezuit Schweigl o nouă contribuție la cunoașterea stărilor religioase din Rusia sovietică. Separația dintre biserică și stat, proclamată de guvernul ateu al Sovietelor încă la 23 Ianuarie 1918, a provocat în sinul ortodoxiei rusești o desbinare în trei direcții, cari deși au sfârșit toate prin a recunoaște noua formă de stat, se dușmănesc în așa măsură, încât poate nici când nu vor mai ajunge să poată reface unitatea de mai înainte a bisericii rusești. Volumul acesta lămurește, în temeiul de documente autentice, raporturile dintre aceste 3 ierarhii, urmând ca un al doilea volum să insiste asupra bazei lor canonice și a influenței regimului sovietic asupra dezvoltării bisericești.

ION POPU-CÂMPEANU: *Bănci populare și cooperative sătești.* Cluj 1928. Prețul 6 Lei.

Editată cu mult gust de „Biblioteca populară de economie și cooperație” a societății noastre culturale „Astra”, broșura aceasta dă prețioase orientări asupra felurilor cooperative sătești, cari aduc, dacă sunt bine conduse, un folos atât de real populației noastre rurale. În deosebi se subliniază în ea importanța băncilor populare, cari ar fi bine să poată lua și în părțile Ardealului o dezvoltare mai mare.

„CUVÂNTUL ADEVĂRULUI.” Anul VI Nr. 5 (Sept.-Oct.). Organ bisericesc omiletic și pastoral. Mănăstirea Bicsad. Abonamentul 200 Lei pe an.

Alături de o tot mai variată și mai bine îngrijită parte omiletică, care-i este preocuparea de căpetenie, excelenta revistă a părinților basilieni dela Bicsad ne dă și în acest număr bogate contribuții la îndrumarea vieții spirituale, pastorale și liturgice a bisericii noastre. Ajungând, în curând, să fie tipărită în tipografia proprie, va putea satisface, sperăm, și mai bogat așteptările pe cari întreagă biserica le pune într'ansa.

„L'UNION DES ÉGLISES.” Anul VII. Nr. 31 (Iulie-August). Apare tot la 2 luni. Paris. Abonamentul anual 8 franci.

Păr. assumptionist S. Salaville, care a stat de curând timp de vre-o două luni la noi în Ardeal, publică în acest număr câteva impresii foarte interesante asupra bisericii noastre, pe cari sperăm să le putem da și noi în traducere românească. Articolul este presărat cu bogate ilustrații, în frunte cu cunoscutul clișeu reprezentând catedrala și școlile Blajului. Tot în acest număr și reproducerea iconei Maicii Domnului venerată în mănăstirea ortodoxă a Hodoș-Bodroguului.

„ECHOS D'ORIENT.” Revistă trimestrială An. 31. Nr. 151 (Iulie-Septembrie 1928). Paris. Abonamentul anual 25 franci.

Cu articole semnate V. Grumel, S. Salaville, R. Ianin, M. Jugie, și cu o deosebit de interesantă și de bogată cronică bisericească făcută de I. Lacombe, revista aceasta a Orientului creștin se ține și cu acest număr la înălțimea unde a fost ridicată prin munca pricepută și neobosită a celorce o îngrijesc. Despre biserica noastră se vorbește acum în legătură cu legea pentru noul regim al cultelor și a raporturilor ei față de guvernul liberal.

Telefonul „Unirii”

M. Mureșenii de câmpie. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

Biserica gr.-cat. Balint. Am primit suma de 200 Lei, abonament pe 1928.

C. Fărșolț. Am primit 200 Lei, în contul Păr. Erdöss.

C. Buciumșasa. Suma de 200 Lei s'a trimis la destinație.

P. Câmpia Turdei. Suma de 100 Lei am trimis-o bisericii din Gâmbaș.

N. Huréz-Ponița. Prin »U. P.« am primit suma de 100 Lei.

F. Gherman. Am primit 200 Lei. Mai aveți restanță de 40 Lei.

Parohia unită. Pojorid. Am primit suma de 500 Lei, în contul restanței abonamentului Dvoastră.

M. Făroasa. Chităm primirea abonamentului pe anul curent.

Ch. Bogata de jos. Prin »U. P.« am primit 100 Lei.

Capitulul Metropolitan gr. cat. Blaj

Nr. 149/1928.

Inchiriere

Casa fundațională situată în strada Cipariu Nr. 219, se închiriază cu ziua de la 1 Octomvrie 1928. Doritorii să-și înainteze ofertele de chirie la Administrația Centrală Capitulară până în 15 Octomvrie 1928, orele 12.

Blaj, din ședința capitulară, ținută în 1 Octomvrie 1928.

Iacob Popa
prepozit-capitular

(592) 1—2

Cea mai bogată carte
de rugăciuni este

Mângăierea Creștinului

de IOAN GENȚ — 550 pag. format de buzunar

Cuprinde toate rugăciunile trebuincioase de dimineața, seara, la Mănecat, Inserat, la mărturisire, cuminecare, la sf. Liturgie și diverse; precum și cântările dela Inserat, Mănecat, Prohod și Cununie.

Costă 80 de Lei legată în pânză peste tot

Se poate avea la toate librăriile mai de seamă și la redacția revistei: „VESTITURUL”, Oradea, Parcul Ștefan cel Mare

Nr. 8

(565) 7

Vasile Hoza

Magazin de ornate bisericești. Vesminte din cele mai bune stoffe.

Prapori de mătășă din Damasc. Candelabre din bronz auriu de 6 până la 24 lumini. Potire cadelnițe, picside, epitrafire.

Fabrica de clopote

Turnătorie de fontă și metal. La comandă fabric clopote orice mărime din cel mai bun material cu garanție de 50 ani și se află în depozit dela 10—500 kg.

Prețurile cele mai solide.

Vasile Hoza

Sibiu, Piața Prințul Carol Nr 6

(97) 52—1

TURNATORIE DE CLOPOTE

FRITZ KAUNTZ

foști

SCHIEB & KAUNTZ
Sibiu — Str. Morilor 2

Livrează clopote de biserică pe garanție de ani îndelungați, turnate din material de prima calitate ca înainte de războiu, efectuate în mod artistic. Experiență îndelungată, de ani de zile, asigură o muncă ireproșabilă și un sunet armonios.

Cereți oferte speciale!

Pe scrisori rog a se indica adresa precisă

(999) 6—7